

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETESI DIJAK:

Nyittr sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZAM: Szerkesztőség: 503
Kiadóhivatal: 379.

Az agráriusok szeceszioja.

Kolozsvár, 1905. márc. 2.

(P. A.) A nagy politikai események birálatánál, az ország sorsa fölötti döntés alkalmával annak, aki biztos véleményt akar alkotni, vagy döntő szerepre vállalkozik, a dolgok mélyére kell néznie. Mégis igen sok esetben, tapasztaltuk az utóbbi időben, hogy véleményt a helyzetről csak a külsőségekből tudunk alkotni, tapasztaltuk, hogy a politikai játékszín falai közé avatatlan szemnek nincs módjában belepillantani, tapasztaltuk, hogy a nagy politikai színjáték szereplői nem mutatják meg a népek igazi ábrázatukat és hogy a közönség: az ország népe, mely csak kothurnust és a színpadi festéket látja kénytelen külsőségek után indulni, találgatásokba bocsátkozni és a szereplőknek a maga jó vagy rossz benyomásai szerint tapssal vagy fütytyel szolgálni.

Tapasztaltuk, hogy az ország legfontosabb gazdasági érdekei, külállamokkal kötendő szerződések forogtak szóban, de az ország, melynek bőréért az alku folyt, mit sem tudott a dolgról. Most ismeretes ugyan annak a megállapodásnak az eredménye, melyet a Tisza kormány január 25-én a nagy nemzetközi kivégzés előestéjén létesített és a melyre a költői igaz-

ságszolgáltatás 24 óra alatt megadta a kormánynak a méltó büntetést. Ismeretes főbb vonalaiban és tételeiben a megállapodás, de a szerződés káros hatásait, óriási, hosszú időre kiterjedő veszteségek mélyeit a politikai kovács-műhely kohójától távol állók nem tudják mérlegelni. Nem bocsátkozhatunk az egyes vámtételek, az egyes gazdasági megállapodások szakszerű birálatába, mert hiszen ismeretes dolog, hogy államszerződések, gazdasági kiegyezések minden következménye és hatása csak a hosszú gyakorlatban, évek hosszú során válik felismerhetővé. De kénytelenek vagyunk véleményt alkotni a német kereskedelmi szerződésről azoknak a külső tényeknek csoportosítása után, a melyek ezzel a szerződéssel kapcsolatban fölmerültek.

Az első vészir Szegedről érkezett: az alakja szemrehányás volt az ellenzéknek, a lényege szomorú beismerés. A kormány egyik tagja, a földművelésügyi tárca birtokosa, Tallián Béla tette azt a vallomást, hogy az ellenzékkel folytatott küzdelemben nem maradtideje, a magyar mezőgazdaság érdekeinek a német kereskedelmi szerződésben való megvédésére. Tehát Tallián miniszter fontosabb és sürgősebb feladatának tekintette a házszabályokat megsérteni, mint a magyar mezőgazdaság érdekeit megvédeni.

A második vészir Berlinből érkezett. A német birodalom tanácsában nem régen tárgyalták a Magyarország-Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződéseket. A vita során szólasra emelkedett von Oldenburg képviselő a német agráriusok vezére és hálaltel szívvel mondott köszönetet Bülow kancellárnak azért, mert a szerződésben Németország mezőgazdasági érdekeinek olyan értékes előnyöket szerzett. A német lapok dicsőhimnuszokat zengtek a kancellár sikeréről és hire jár, hogy a németek minden nemzetű ügy iránt fogékony császárja hercegi ranggal jutalmazza hű, kancellárját, Bülow grófot.

A magyar földművelésügyi miniszter jajeszékelése és a német kancellár diadala olyan perspektívát nyitott meg szemünk előtt, melyre a szerződés papíron való íratolgatása soha sem adott volna alkalmat. Tisztán láttuk, hogy a hármasszövetség másik tagjával fennálló jó viszony árát a mi mezőgazdaságunk fogja fizetni, de tovább megyünk, látnunk kell azt, hogy az osztrák ipar érdekeiért kormányunk hajlandó a magyar mezőgazdaság érdekeit fölládozni. Ismeretes, hogy két szerződő fél közül, mindenik a vágyak netovábbját állítja a meg egyezés feltételül és a tanácskozásnak és alkudozásoknak feladata az, hogy a két szer-

ződő fél föltételei között jelentkező nagy ellentétet mindkét oldalról tett engedmények mérséklése által a két álláspont közelítésével eloszlassa. Ez az alkudozás egyfelől úgy történik, hogy mint mondottuk mindkét szerződő fél mérsékli követeléseit, de történhetik úgy is, hogy egyik téren az egyik fél tesz engedményeket, hogy a másik téren recompenciót kapjon. A mi részünkről az alkudozásnak ezt a módját választották, a magyar-osztrák államférfiak engedményeket tettek, mezőgazdasági érdekeink rovására, hogy rekompenciót nyerjenek az ipari érdekek javára. Azt mondhatnók, hogy az eredmény egy, akár mindkét téren engedünk érdekeinkből felenyit, vagy egyik téren mindent, másikon semmit sem engedünk; a valóságban pedig a dolog úgy áll, hogy amit *mi veszítünk* a vámon, azt *Ausztria megnyeri* a révén.

A dolog nagyon természetes. A mezőgazdasági cikkek vámtételei emeltettek, az állategészségügyi intézkedések megszigorítottak, szóval Magyarország-Ausztria mezőgazdasága németországi kiviteli piacától megfosztott. Lássuk a mérleget, kit sújt ez és kinek használ. Mezőgazdasági kivitele csak Magyarországnak volt Ausztriának még behozatalra van szüksége. Magyarország tehát Németországba nem vihet ki,

A „NAPLÓ” tárcája.

Csifó fráter és a lova.

Irta: Petelei István.

Anton Csifó frátert szabadságot kapták a betegsége okán. Hitvány, köhögős, keszeg fickó volt. A szüleit nem ismerte s sokat vetődött a falujában kegyelemkenyeren, míg katonasorba nőtt. Minthogy lángoló szemmel ügyelte a testét tapogató doktort s untalanul unszolta, hogy „ne tessék vizitálni a bordáimat, mert az jó itt is, ott is”, a német „tauglich“-ot mondott rá, bárha szükmellűnek találta. Mint mondom, nem volt neki senkije odahaza.

Jó tüzes huszár lett Csifóból; merész, rendes, engedelmes. A lovát (Lármásnak hívták) roppantul szerette; a szerei (a bőrátvetői, csákója, bundája, szijai, sapkája) az ágya fölött a polcon tökéletes rendben állottak éjjel-nappal; puskája, kardja ragyogtak; a pájtásai — mind jó székyelű fiúk — igazszívű, föttyös, jóbeszédű fickók valának,

a tiszt urak nagyon megkedvelték, úgy, hogy Anton Csifó oly boldog, elégedett volt ebben az új családjában, a nagy kaszárnyában, mint egy kis isten. Mégis Csifó a tavaszra úgy lehitványkodott, mint egy lepréslt mező száraz kánikula után.

Köhögött, fulladozott, de akármint kimélgették (a tiszt urak, ha valami zékonyos őszi szél zörgette tán a lombokat, kihagyták a gyakorlatból), a német doktor egyszer, mintha csak esetleg jutott volna az eszébe, kedélyesen megtasztotta Csifót s így szólt hozzá: „Te huszár, menjél te haza és szedjed össze magadat, mert nem jól kinézel.” Én? én? dehogy, instálom — dadogta Csifó s elborult a szeme, itt hagyjam én? a kaszárnyát? én? . . . Azonban itt nincsen szó, se jobbra, se balra . . . kimondatván a szót, Anton Csifó fráter hazament, hogy szedje össze magát, mint az parancsoltatott.

Hazament a szovátai sóhegyek felé. A kankalinok már le voltak akkor virágozva; a selymékes Sza-

kadában az aranysárga mocsárvirággal behimezte már a mezőt a nyár eleje . . . a tavalyi cserfaleveleket már letaszította a ragadós, fényes uj lomb . . . fecskék tojtak a sósziplák ernyője alatt, a lágy, andalító tavaszi levegőt a buzát érlelő meleg váltotta fel a madárdalos völgyekben . . . Anton Csifó elkeveredve, mi szépet, mi kedvest észre nem vett, — idegenül, fáradtan ödöngött s igen snylette a kaszárnyát.

Nem barátkozott, nem beszélgetett a parasztokkal; nem. Csifó a város felé vezető országút mellett való berekben lógott egész nap; egy-egy cserfa tövére kuporodva, nagy tüzeket rakott s nézett arra felé, ahol a kaszárnya fekszik . . . álmodozott és igyekezett, hogy összeszedje magát, amint az parancsoltatott.

. . . Ott benn a kaszárnyából már mennek ki a gyakorlatra a huszárok, a trombitászó szárnyal a mezőn a Maros mellett . . . a nap játszik a ragyogó szerszámokon, lovak szórén . . . egyformán do-

bognak a patkós lábak, aztán hajrá! hegyek ellenében, a föld is reszket örömeiben, amint a huszárok szárguldanak át a testén . . . a menték lebegnek . . . oh, Anton Csifó kitért szájjal lélegzett, aztán köhögött és igen fázott, dacára a lobogó, nagy tűznek, mely a lába előtt éget.

Aztán hazamentek . . . „Lármást” valaki megcsutakolja (ki? vajjon ki?); a csajkáiban hozzák már a párolgó lét; a fiuk lehevernek a fehér pokrócokra; puccolják az egyet-másokat, míg valamelyik kacagva beszél el, mint fogták el a mezőn az ögyelgő vén huszárt nagy derendociával . . . oh, mindez oly rendes, kedvderítő dolog . . .

A tűz Csifó előtt hamvába fulad lassankint; a zsarátnok halk neszszel omlik szét . . . csak nézi, nézi s nyögve sóhajt fel és hallja, amint alkonyatban éneklük a kaszárnyában a szerelmes nótákat az ágyak tetején heverő fiúk; a kedvesnek édes csókjáról; vagy anyjuk meleg öleléséről, kakastejjel gyurt kalácsáról . . .

kénytelen fölöslegét Ausztriának eladni, hol természetesen olcsóbb árat tud elérni, mert erre a piacra van kényszerülve. Magyarország tehát ezen a téren veszít, Ausztria nyer.

Lássuk már most, hogy az ipari érdekek tekintetében talán Magyarország jár jobban.

A magyar-osztrák monarchia két állama közül fejlett ipara Ausztriának van. Az iparcikkek ki és behozatala Németországgal megnehezített. Ausztria maga fedezi ipari szükségleteit, Magyarország iparcikkek tekintetében behozatali állam. Németországból nem hozhatunk iparcikket tehát, talán magunk fogjuk előállítani. Nagy tévedés. Itt van az osztrák ipar, megkímél az minket a fáradságtól. Majd ezután kizárólag a selejtes osztrák iparcikket fogjuk behozni és Ausztria elvesz a német konkurrenctől, még itt is meg fog zsarolni minket.

Talán nem folytatjuk. Kétség sem fér hozzá, hogy a német kereskedelmi szerződés egy lépés azon az úton, mely Magyarország teljes gazdasági romlására vezet. És kérdezzük, hogy ha az elemi erővel megnyilatkozó népakarat a rossz kocsisokat a gyepőlőtől el nem űzi ugyan, hol tartottak volna megállást. De nincs is megállás ezen az úton. Az Ausztriával való gazdasági egység lehetlenné teszi nemcsak iparunk kifejlődését, de rettenetes károkat hoz mezőgazdaságunkra is. A mostani példa fényesen igazolja állításunkat, láthatják a kételkedők, hogy a vámközösség mellett mindig a magyar gazda érdeke az amely csorbát fog szenvedni az osztrák iparos érdekével szemben. És vajjon

látják-e? Az agráriusok organumai nem szünek meg a közös vámterületet dicsérni és a mai napig az országgyűlés agráriusai a szabadelvűpárthoz tartoztak. Ma hozta meg a táviró a változás első hírért. *Rubinek Gyula* az Országos Magyar Gazdasági Egylet titkára bejelentette kilépését a szabadelvű pártból. Jelentik azt is, hogy Zselénszky Róbert gróf, az agráriusok vezére ugyanígy fog cselekedni. A kilépés indoka az, hogy a kilépők az új német kereskedelmi szerződésben óriási csapást látnak a magyar mezőgazdaságra.

Üdvözljük a megtérőket, de azt kell mondanunk nekik, hogy: *debuisset pridem*. Nem kellett volna várniok a míg a kormány amugy is megbukik, hanem akkor, mikor a szabadelvűpárt még erős volt, akkor kellett volna tiltakozó szavakat felemleniök és nem lett volna szabad támogatásukkal lehetővé tenniük azt, hogy a kormány a megkezdett úton eddig is eljusson.

— Szerencsétlen gondolat. Azok a törvényhatóságok, melyek a választásokra kivezényelt osztrák katonaságnak köszönetet szavaztak, helytelenül cselekedtek. — Nagyon helytelenül. Hajlandók vagyunk ezt a pukkendést betudni ama szellem maradványainak, amely a katonaságot felsőbb lénynek tekintette, a kinek a polgárság hódolata, vagy legalább kalapjának megbilintése — kijár. Egyik sem jár ki. A katonai intézményt a polgárság teremtette, a polgárság tartja fenn, fölötté a polgárság rendelkezik. (Ha a valóságban nincs minden így: arra kell törekedni, hogy így legyen.) A választásokhoz kirendelt katonaság kötelességét teljesítette

a választási einök utmutatása szerint; ezért neki még fejbiccentés sem dukál. Még kevésbbé adható ez meg az Ausztriából ide rendelt katonaságnak. Minden magyar ember érezte akkor, micsoda kegyetlen visszasság az, hogy a mi alkotmányos tusánkhöz külföldi zsoldosokat kommandiroztak ki. Ezeknek szavaztak köszönetet magyar törvényhatóságok? Ugyan kinek az agyában született meg ez a szerencsétlen gondolat?

Mért fuzió és mért nem koalíció?

— márc. 2.

Azokban a fejtegetésekben, melyekkel a válságból való kibontakozás módzataira nézve prognosztikáltunk, ismételten hangsúlyoztuk, hogy a kibontakozást csak új pártalakulással kapcsolatban és annak keretében tartjuk lehetségesnek.

Kezdetben egyedül álltunk ezzel a nézettel. Helyesebben: mi voltunk az elsők, kik ezt a nézetet hangoztattuk.

Örömmel konstatáljuk azonban, hogy azóta ez a nézet mind több és több tolmácsolóra talált.

Kállay András röpirata ugyanezt a nézetet képviseli. Ezt hirdeti a „Budapesti Hírlap“ is, ha fejtegetésekben kissé tovább is megy — „Egységes nemzeti többség“ című nagy feltűnést keltett cikkében. És ezt variálja legújabbán egy röpirat, mely „48 politikát csak 67 alapon lehet csinálni“ címet visel.

Érdekes az a fogadtatás, melyben ugynevezett koalíciós oldalról ezeket a megnyilatkozásokat kísérik. Eleinte ignorálták, újabban pedig a jóakaratu kicsinylés hangján beszélnek róluk. Csak természetes, hogy ebben a hangban van valami az augurok pattentirozott bölcsességének hivalkodásából is, mely a ma-

ga részére kisajátítottnak vélt tájékozottság affektált komolyságával feddi a laikust, hogy ne zavarja az ő cirkulusait. Mindez azonban nem alkalmas arra, hogy megnyugtasson a többi fejlemények tekintetében táplált aggodalmakra nézve.

Mik ezek az aggodalmak? Részben arra vonatkoznak, hogy a „mindent vagy semmit“ jelszavának erőszakolása által igen könnyen kockáztatjuk a választások eredményében megnyilatkozott nemzeti akarat érvényesülését. — Másfelől arra irányulnak, hogy egy maga idején helyén levő, de az állandóság feltételével nem rendelkező alakulás erőszakos fenntartása által nem biztosítjuk a megoldás parlamentáris lefolyását.

Tisztában vagyunk azzal, hogy a nemzet akaratának kijelentése az ő tartalmára nézve transzakció alá nem eshetik.

Nem lehet tehát kérdés arra nézve, hogy a gazdasági önállóság, a hadsereg nemzetibb szelleme s egy pár jelentékeny belreform tekintetében semmiféle udvari tekintet nem befolyásolhatja azt a törekvést, hogy az e részben már megállapodott nemzeti akarat érvényre találjon.

Nem lehet kételkedni azonban abban sem, hogy az érvényesülés módjának, mindaddig míg a monarchikus principium jelentőséget honoráljuk, nem szabad az uralkodó falhozszorításának, megalázásának jellegével bírnia.

És ebből következik egyike azoknak az okoknak, melyek miatt a szövetség ellenzék koalíciójának helyébe, a mai pártkeret átöröszésével, a fuziót kell intendálnunk.

Most az uralkodó személye szempontjából is nagy jelentősége van a kettő közötti különbségnek. Mert más dolog ám, hogy ha az uralkodó az ő ma tényleg gyakorolt jogainak körén szükítve, ezt azzal a hantebával teszi, hogy a közjogi

Anton Csifónak senkije sincsen, se anyja, se szeretője. . . Neki minden gyönyörűsége ott a kaszárnyában bimbózott, virágozott ki. . . A faluban, ideháza, kutyába se veszik; ezek a házas gazdák, kik a kegyelemkenyerén felnőtt fiut ismerik. . . a leányok félvállról néznek rá, — ha százsor is huszár! — mert egy pásmát ki nem tud kapálni velük a törökbuszás oldalon s a fiuk, ezek az izmos, tömzsi, kemény, veszekedő székely legények lenéznek, oh! . . . egy cseppet se szedheti össze magát Csifó ideháza hanem idegenképen csatangol mezőn, oldalokon és meleg ájterben uszó szük völgyekben didereg, visszasisrva a hangos kaszárnyára, a párás, langyos istállóra; vágyik a trombitaszóra; a pajtásokra; virzsinia szivarokra, promenádokra és romlik mind jobban-jobban, már csak árnyéka annak a Csifónak, a kit parancsszóra hazaküldtek, hogy szedje össze magát.

És amint így a zabföldek már sárgulva hajladoznak a szellő libegésén, a kukorica szakállal larnulva fityeg a cső száján; a völgyön, a mint szállong a fenyves szurkos illata. . . egyszer egy délután hosszú sorban kigyózik fel egy nagy csapat a remetei úton,

az emelkedőn. Zörgő szekerek jönnek elől, utánuk fényes huszárszti csapat és mellettük és utánuk ficánkáló huszárlegények, rendetlen csomóban.

Anton Csifó ránézett a látományra. Reszketett s törülgette a szemét, hogy megtudja: ébren van-e? A patkók kattogása már hallszik a köves úton. . . tehát felszökött esze nélkül Csifó és rohant a berken át, az országot felé.

Oh. . . tán megbotlott, tán elfuladt a futásban, megtámaszkodott egy öreg eperfához s így szólt: Még megbolondulok. . . hiszen az a tarka kancza ott tán a Magyaros. . . a deres tul a Nőhang. . . mellette a Lator, a Mendel, a Kényes tűz csak nem az én százsorom az, oh, teremő Jézus atyám, a ki ott jön?

Ismét összeszedte magát s idejében az országutig érkezett: „Hova mentek, fiuk? hova?“ — rebegette és fölémelte mind a két karját.

A katonák ránéztek, de csak mentek tovább, mert nem ismerték meg. . . Csifó rekedten kiáltotta: „Hova, hova mentek?“ — Berontott a lovak közé. . . Egy privadiner poroszkált leghátul két vezetőklóval s odadobott néhány szót.

Valami gyakorlatot készítenek elő a tiszt urak. . . s az első stáció ott a faluban lesz, míg a lovak kipihennek. . . „Hé. . . hé!“ — kiáltotta Csifó s lobogtatta a karjait a feje fölött. Oh, Istenem! Hátul, egészen hátul egy fekete ló ballag lesütött fejjel. . . Mintha egy hegyes tüve szurták volna meg Csifót. Üvöltöni kezdett: „Oh, a Lärmás. . . a Lärmás, az én lovam, az én édes lovam“ . . .

A katonák megállottak. — Te vagy az, Csifó? — kérdezte az egyik.

— Te, Csifó? mit keressz itt. Élsz e még?

Ebből mit se hallott. A fekete ló visszanezett az ismerős hangra és halkán felröhögött.

— Én. . . én, telkem, én vagyok! — kiáltotta — édes lovam, én vagyok egyedül. — S ilyfajta számárságokat rebegetve, megtelt mind a két szeme és odaugrott és átölelte a ló nagy fejét.

A huszár mindjárt leszállt a Lärmásról, a többiek körülvették a meztlábos paraszt fiut. Még a tiszt urak is megállottak, de senki egy szót sem szólt.

— Te, telkem, — rebegette és cirógatta a barmot, veregette, ölelte és Lärmás odanyomta a ko-

bakját a fuladozó ember melléhez. A köny csak egy buggyant a Csifó szeméből és végigcsorgott lesóványodott arcán.

Aztán így szólt: „Felülhetek, ugy-e? Felülhetek rá még egyszer? Utoljára“.

— A ló nincs megcsutakolva, — mondta félhangon egy kevély tekintetű hadnagy, de azért ő se szólott többet, mert oly mélyeséges vágy sugárzott ki a Csifó szeméből, oly félnék, alázatos, egyszerre rimánkozó és követelő lélek ült ki az arcán, hogy annak nem lehet ellentmondani.

— Miket beszélsz! Miért utoljára? — kérdezte durva hangon egy huszár és tizen is szöktek oda, hogy felsegítsék Csifót a lóra. De Csifó egy ugrásra a Lärmás hátára szállt föl.

Lärmás pedig halkán nyerített fel s kényesen megszegte a nyakát, a mint Csifó megérezte a nyeregben és úgy lépegetett, mintha tojás jarna.

Mindenki odanézett! Száz lépést előre tett vele és százat vissza. Tátott szájjal lélegzett Csifó és kigyult az orcája. Arra valami az eszébe jutott, egyet csettintett, megszorította a ló vékonyát, nagyot kiáltott, megragadta a

rend kérdésének ekként létre jött reformját az annak kérésén túlterjeszkedő aspirációk nevében folyó agitáció legalább közvetlenül nem veszélyezteti. És ismét más dolog, ha ezt a veszélyt maga a megoldás képezi. Már pedig a fuzionális és koalícionális alakulások külömbiségeinek hatása épen ennél a pontnál jelentkezik.

A fuzióval a király mai jogkörének szűkítése mellett létre jött új közjogi rend védelmére megalakul a kompakt kormánytöbbség, mely a mint a vívmányokat lealkuvás tárgyává tenni és visszafeljeszteni nem engedi, ugy egyszerűsített el- lent is áll minden olyan, jogos- ságra ugyan nem kétséges törek- véseknek, mely aspirációival a létesít- tett új rend keretein túl akar ter- jeszkedni.

Ezton tehát megadva a nem- zetnek azt, ami a nemzeté, való- színűség és a közeljövőben nem tétethetik kétség tárgyává az, a mi a királynak marad, mint a mai köz- jog szerint a királyé.

A koalícióval ellenben nem léte- sülné olyan többség a létesült re- form védelmére, de azzal, hogy a mai pártok fenn tartják külön pro- grammjukat és szervezetüket és csak „ad hoc” egyesülnek az új rend kormányának támogatására, nem csak latitud engedtetik az új rend keretén túlterjeszkedő aspi- rációk hirdetésére, de ennek az agitátorius munkának megszerez- tetik az a nimbus, hogy az abból a csoportból történik, a melyre, mint egyetlen erősségére, a kor- mány is támaszkodik.

Nyilvánvaló tehát, hogy az ural- kodó szempontjából sem közönyös vajjon a tartalmára nézve egyéb- iránt vita alá nem eshető nemzeti akarat respektálásán felépülő új rend egységes és hátsó gondolato- kat nem tápláló parlamenti több- sége támaszkodik-e avagy egy olyan alakulásra, mely az uralkodó jogkör szempontjából, legalább is egyes csoportjaiban, a további kö- vetelések hátsó gondolatát táplál- ja.

kantárszija — s azzal hajrá! neki- vágtatott a dombos oldalnak.

Hogy rohant a Lármás! Mint a szélvész. A kavicsok repültek a lá- ba alól.

— Mit csinál az a bolond? — kérdezte mosolyogva a tiszt.

— Fogjátok el, — mondta egy második tiszt, de harag nélkül.

Mindenkinek jó kedve szottyant. Négyen is utána iramodtak.

Mily futás volt az! Lármás szállt, mint a madár. Aligha érintette a gypet.

A legények kiáltottak. A Csifó inge lobogott a szélben, az arca égett.

Aztán az élen fogták el. Csak úgy lefordult a lóról Csifó. Igen lihegett... Azután vér bugygyant ki az ajakán. Köhögött, de mosoly- gott.

— Szép volt, — rebegte bágyad- tan...

A ló a fiu felé hajolt, meleg pá- rát fújt rá s kaparta a gypet.

Ezért is hangsúlyoznunk kell te- hát, hogy az új közjogi rend vé- delmére új többségi pártnak kell alakulnia. De hangsúlyozzuk a par- lamentarizmus szempontjából is, mert komoly veszedelmet látunk abban, hogy ha a mentális rezerv- váták, az elv fenntartások, a hátsó gondolatok, mint rendszer ékelőd- nek be a parlament organizmu- sába.

A függetlenségi eszme az ő ter- mészeténél fogva sem lehet egy ilyen rendszernek alkatrésze. An- nak a maga teljességében és ideá- lis fenségében fenn kell maradnia egy dicső jövő sarkköveként s így nem lehet bolygó egy idegen napirendszer sphaerájában. Jól mond- ja tehát Kállay András, hogy a függetlenségi eszme alkosson jó- vőre is ideális törekvési engesz- telhetetlen nemzeti törekvésű ellen- zéket, a miből természetesen foly, hogy a függetlenségi párt gyakorlati elemei az ellenzékétől el- különülve és a képviselőház u. n. 67-es pártjával egyesülve, meg kell, hogy alkossák a jövő nemzet több- ségét, az új kormánypártot.

V. A.

= Hieronymi Károly kereske- delmi miniszter teát — mint meg- irtuk — az összes fegyelmi eljárás alá vont vasutasokat fölmentette. Ha a politikai helyzet válságos volta olyannyira le nem kötné a közfigyelmet, a kereskedelmi mi- niszternek ez a ténye bizonyára széleskörű megvitatás tárgyául szol- gálna. A mostani viszonyok között azonban csendesesen siklunk el fö- lötte, bár nem volna szabad meg- vonni e tényről az elismerő szót. A kereskedelmi miniszternek ezért még az ellenkező pártoktól is kijárhat a dicséret, mert tanujelét adta, hogy szenvedélytől mentes igazsággal ítélkezett olyan időkben, mikor a szenvedélyek nagyon idő- szerűen s így könnyen befolyásol- ják a józan mértékkel való nézést.

Hódossy miniszterium.

Tisza bécsi audienciája.

— Saját tudósítónktól. —

— március 2.

Bécsből írják: Tisza itt járt Bécs- ben és megtette előterjesztéseit. Itt nem csinálnak titkot abból, amit a király és az ideiglenes magyar mi- niszterelnök beszéltek és terveznek; hallhatja mindenki, aki akarja.

Gróf Tisza István előadását — mint benfentes helyről értesülők — két részre osztotta; először el- mondta, hogy nézete szerint mik a kibontakozás akadályai és másod- sorban előadta a módot, mely sze- rint ő a válságot megoldhatónak találja.

Gróf Tisza elsősorban önmagát mondta a kibontakozás legnagyobb akadályának; azt hiszi, hogy az ő távoztával könnyebb lesz a ren- dezkedés és már ezért is javasolja, hogy a király ugyan hallgasson

meg néhány politikust és a sza- badelvűpárt presztizsének helyre- állítása végett elsősorban szabad- elvűeket, de nevezzen ki minél előbb új miniszterelnököt és a már kinevezett miniszterelnök igyekez- zék programja alapján kabinetet és többséget csinálni. A kinevezett miniszterelnök könnyebben tud tárgyalni, mint a legbuzgóbb ki- rályi kiküldött. Tisza mindjárt aján- lotta is Hodossy Imrét miniszter- elnöknek.

Az ujonnan kinevezett miniszter- elnök, legyen ez Hódossy vagy más, a következő programmal lépne a pártok, illetőleg a Ház elé:

1. A lex-Dániel hivatalos meg- semmisítése.

2. Az önálló vámterület, melynek életbeléptetési határideje összhang- ba hozandó a nemzetközi szerző- désekkel.

3. A választói jog kiterjesztése.

4. A nemzeti irány fejlesztése a hadseregben, vagyis a kilences bi- zottság programjának teljes és gyors lebonyolítása.

Ezek a szabadelvűpárt, illetőleg az esetleges új miniszterelnök pro- grammjának kardinális pontjai. A miniszterelnök felhívá az összes pártokat, hogy ezen az alapon ala- kitsanak többséget és kabinetet. Ha törekvése meghiusul, akkor csinál magának olyan kabinetet, a melyet tud; ezzel a Házban bemutatkozik, ott előadja programját és az or- szág színe előtt felhívja a 67-es pártokat, hogy csatlakozzanak a kormányhoz. Mindjárt a bemutat- kozáskor indítványt terjeszt be a lex-Dániel megsemmisítésére: Mi- után ezt az indítványt az egész Ház elfogadja, úgy véli Tisza, eleget tett a nép akaratának, mely a vá- lasztások során nyilvánult és már nincs akadály, hogy a disszidensek a kormányhoz ne csatlakozzanak.

A lex-Dániel eliminálása után az új kormány indemnitást kérne és ha ezt nem kapná meg, vagy leszavaz- nák, akkor a kormány nem mond le, hanem újra felosztatja a Házat és a válaszlásokat a legrövidebb határidőre kiírja.

Ime, Tisza tervei és a jövő, a mint ez volt kormánypárti agyve- lőkben rajzolódik. Magam vélemény- t sem tudok mondani, mert nem tu- dom, hogy miképpen fogják fel ezeket a terveket odahaza. Ugy el- ső látszatra egészen alkotmányos- nak látszik ez az eljárás, de kissé gondolkozva, az ember rájön, hogy sok a hiba. Először megint ex-lex- ben kell felosztatni a Házat, a mi nemcsak törvénytelen, de a szabad- elvűpárt által is elfogadott hafáro- zatba is ütközik, hogy ex-lex ide- jén a Háznak együtt kell lennie. Másodszor kétes, hogy a szövet- kezett pártok beérik-e a lex Daniel egyszerű visszavívásával; nagyon is feltehető — különösen, ha sza- badelvűpárti kisebbségi kabinettel állanak szemben — hogy a Tisza- kabinet ellen irányuló vádindítvány- nyal fogják megtoldani. Végül ez csak elodázás és nem megoldás,

mert még mindig nyitva marad az a kérdés, hogy mi lesz, ha a vá- lasztási eredmény ugyanaz lesz avagy éppenséggel 48-as többsé- get választ a nép?

Mindezért ma is azon az állás- ponton vagyok, melyet még január végén kifejtettem és megokoltam, hogy mindenféle kísérletezésnek vé- get vetne az összes ellenzéki pár- tok belépése a függetlenségi párt- ba. Ezzel mindjárt ott volnánk, a hová Tiszaék terve szerint csak új választás után érhetünk és eszik az új választások szükségessége.

*

Politikai körökben természetesen azokat a híreket kommentálták, me- lyek Tisza tegnapi audienciájával kapcsolatosan merültek föl. A füg- getlenségi pártkörbe ma délelőtt a szövetkezett ellenzék más árnyala- taihoz tartozó képviselők közül is fellátogattak többen s teljesen a válság eddigi intézése módjához megfelelőnek mondták, hogy most már csak a szabadelvűpárt tagjait hívja magához a király. A néppárt egyik vezető tagja ezt mondta:

— A dolognak azt a látszatot adják, mintha itt a klerikalizmus és az ultramontán törekvések ellen kellene frontot csinálni és miután az ellenzékéről meghívták a liberá- lis Kossuth Ferencet és néhány párton kívüli volt szabadelvűpárti politikust, most már csak a sza- badelvűpárti kerüllet sorra, a töb- biek meg vannak füstölve az anti- liberálizmus tömjénjével. Ezzel az ostoba és nevetséges fogással akar- ják reaktiválni a szabadelvűpár- tot.

A függetlenségi párt egyik vezető tagja így nyilatkozott:

— Ha igaz az a hír, hogy Ho- dossy a szörén-szálán magáévá teszi gróf Andrássy Gyulának a programját és még a katonai té- ren is kilátásba helyez engedmé- nyeket, ez is rávall a szabadelvű- párt multjára, a mely az ellenzéki törekvések gyümölcszeit mindig meg- érleltette, aztán mohón maga neki- látott a früstököléshez. De vajjon hihet-e ebben az országban valaki abban, hogy a rothadt törzsön friss virágok nyiljanak s hogy a sza- badelvűpárt egyszerre komolyan programjává tegyen olyan célokat, amelyek ellen harminc éven át két- ségbeesett erőmegfeszítéssel dolgo- zott. Gyalázatos cselvetés készülni és az ellenzéknek sohasem volt nagyobb oka arra, hogy vigyázzon mint most. Ha Hódossy hirtelen a mi programunkat is hirtel- lenen elénk, akkor is le kellene szavazni. A teljes bizalmatlanság csak elég indító ok arra, hogy az ellenzék megtagadjon egy kormánytól min- dennemű támogatást.

A függetlenségi pártkörben kü- lönbben azt hiszik, hogy ki van zár- va, hogy az ellenzéki pártok vezér- férjait is ne hívják még a király- hoz. Ez a krízisnek ok nélkül való újabb elmérgesítését jelentené.

Gróf Tisza István érzi a helyzete tarthatatlan voltát és mindenképpen mosakodik. Ma a „B. T.” útján is kijelenti azokkal a különböző tá- madásokkal szemben, melyek eddig érték s melyeknek tegnapi auden- ciája alkalmából is ki van téve, hogy nincs nagyobb vágya, mint- hogy a válság simán folyjon le s hogy állását minél előbb átadhassa az utódjának.

Ma délig különben nem érkezett Budapestre királyi meghívólevél.

Bécsi tudósítónk jelenti telefonon, hogy a „N. Wr. Tgbt.” mai számában „Mi van Andrássy missziójával” címmel budapesti információt közöl, melyben többek közt ezt írja:

Kétségtelen, hogy az uralkodó Andrássy javaslatát nem utasította el rövid uton, hanem azokat megfontolás alá veszi. Ugy látszik, eddig nem bírta magát arra elhatározni, hogy azokat elfogadja. Mielőtt olyan lépést tesz, a melytől a 67-es alap megrázkódását félti, minden lehető kísérlettel azon van, vajjon kipróbálja, nem lehetne-e mégis 67-es alapon más kombinációt létrehozni? Ezért volt Tisza István tegnapi kihallgatása és ezért kerülnek új politikusok a királyhoz. Ha ezek sem tudnak Andrássy előterjesztéseinek kedvezőbb megoldást, úgy a király visszatér Andrássyhoz.

Politikai reflexiók.

— Mi akar ez lenni? —

— márc. 2.

Bartha Miklós a különben kétségen kívül zseniális publicista legutóbbi cikkében valami felhívásfélét intéz az ugynevezett szabadelyűpárthoz. A felhívás azt tartalmazza, hogy a t. liberálisok „bujjanak ki a bőrükből”. Idáig rendjén volna. Ezt megérti mindenki. Azt jelenti, hogy az illetők változtassák meg az ő erkölcsüket, amire szükség is volna, már is lehet. Bartha Miklós azonban nem elégszik meg ezzel, hanem a végén valami afféle kér a liberálisoktól, hogy azok jöjjenek és segítsenek kiépíteni a nemzeti feladatokat. Hát ezt már nem értjük. Nem csak azért nem értjük, mert konstruálása sem a legszerencsésebb, de azért sem, mert olyan gondolatnak volna a kifejezése, minek Bartha Miklóstól is a parlamentárizmus minden barátjától idegennek kellene lenni.

Mert hisz a parlamenti élet pártokat tételez fel. Épen azért még mint pium desiderium sem acceptálhatja az egy akol, egy pásztor bibliai elvét. Ebből, foly, hogy a parlamentben kell lennie kormánypártnak és kell lennie ellenzéknek.

De ha már még a „liberálisok” is együtt fognak dolgozni Bartha Miklóssal: ki lesz a kormánypárt és ki lesz az ellenzék?

Olyasmiről hallottunk már és naponként is polemizálunk ellene, hogy a többségnek nem kell feltétlenül egy pártot alkotnia. Ez is parlamentáris furcsaság, de elismerjük, hogy más viszonyok között ugyan volt már példa reá.

De arra, ami a Bartha Miklós cikkében foglalt felhívás követelésétől folyik, nem volt példa soha, de még csak nem is álmódott arról soha senki. Mert eszerint a magyar parlamentben csak többség volna és azontul semmi sem volna. Hát ilyesmi lehetséges a bibliában, de ott is csak mint kegyes óhajlás. A parlamenti életben azonban nem lehet „egy akol, egy pásztor.” Es

ne is legyen. Mert a parlamenti életnek esztetikája és ornamentikája kell, hogy legyen. Ezt olyan fejlett izlésű embernek, mint Bartha Miklós, nem kell magyaráznunk. Hiszszük is, hogy ő magyarázza ki magát e teljesen érthetetlen felhívása valódi célja és értelme iránt.

Szépséghibák.

Tegnapi lapunk vezető cikkében azt mondtuk, hogy a választások eredményében formálódott s tartalmára mindenki által respektált nemzeti akarathoz vannak szépséghibái. Ma egy olvasónk közelebből érdeklődik e megjegyzésünk iránt és arra kér, hogy beszéljünk világosabban.

A kedvéért tehát felsorolunk néhány szépséghibát.

Szépséghiba volt például, hogy a katonai kérdésben akkor kívánt érvényesülni az érvényesülésre nézve egyébként kétségtelen jogu nemzeti akarat, mikor ezzel megakasztotta a politikai epuratio fejlődésben levő és máris eredményeket mutató munkáját. 1889-ben sokkal több ok lett volna a nemzeti szellem felbuzdulására, de a mi minden tekintetben hatalmas véderővita hullámai alig csapkodtak a ház falain túl és így a katonai reakció bizonyos jóhiszeműséggel engedheti át magát annak a hiedelemnek, hogy a nemzeti közvélemény különösebb respektálására nincs ok.

Szépséghiba volt, hogy 1903-ban, a létszámemelés javaslat visszavonása után a szélsőbaloldal legénysége nem tudott belenyugodni a vezérkar határozatába és a politikai szó komolyságába vetett hitet megingatva akkor is harcolt guerilla módra, mikor a vezérkar még békét kötött.

Szépséghiba volt egy kicsit dec. 13-a is.

Szépséghiba volt a választásoknál ifjabb Abrányi Kornél a leghatalmasabb magyar publicista, Mezey Ernő, az elvhi függetlenségi hírlapíró, Pártos Béla a függetlenségi eszme legrégibb harcosainak egyike, Hoitsy Pál, a kiváló tudós és eredeti gondolkodású politikus, Weöres Jenő, a győri ügyvéd, az 1903-iki mozgalomban jelentékeny mozzanatot képviselő „Nemzeti könyv” szerzője nem jutottak mandátumhoz, de még mint jelöltek sem szerepeltek, ellenben apró legénykék és daljás honbetyárok nagy számmal foglalnak helyet a budapesti palotában.

Szépséghiba végül az is, hogy a jövő kialakulása tekintetében nemcsak az irányjelzés teendőit foglalja le és gyakorolja monopoliumpént (ami a végén nem is kifogásolható) a koalíció vezető bizottsága, de ennek aegisze alatt és frakciójába kapcsolódva egy pár fővárosi sajtóorganum a nézeteket, a gondolatokat és meggyőződéseket uniformizálni akarja.

A gyilkos férj vallomása.

— Saját tudósítónktól. —

— márc. 2.

Mult számunkban megírtuk budapesti tudósítónk távirata nyomán, hogy Engel Zsigmond csongrádi kereskedő az Ezsébet-köruton agyonlőtte a feleségét, amikor ő is megsebesült. A családi drámáról budapesti tudósítónk ma a következőket jelenti:

A letartóztatott gyilkos férjnek kezén levő sebet a rendőrorvos kö-

tözte be, s azt bár a golyó átlőtte tenyerét, súlyosnak nem lehet mondhatni. Kihallgatása alkalmával az esetet így adta elő:

— El voltam rá határozva, hogy ha az asszony nem akar visszajönni hozzám, akkor megölöm őt is, magamat is. Azonban hiába könyörögtem neki. Mondtam, hogy jó állást kapok, amelynek jövedelméből szépen megélhetünk. Mindenre tagadó választ kaptam.

— Jól van — mondtam — akkor együtt halunk meg. Az asszony menekülni akart, de már akkor érte a golyó. Háromszor lőttem reá, s azután magammal akartam végezni. Szívemhez tartottam a revolver csövével, de csütörtököt mondott, akkor próbálgattam, hogy majd megígaztom, mire az elsült, s átlőtte a kezemet.

— Mikor láttam, hogy szegény asszony a végét járja, odamentem hozzá s azt mondtam neki: „Ha már együtt nem halhattunk meg, Isten veled! Nemsokára én is utánad megyek!”

— És ha kiszabadulok a börtönből — fejezte be a vallomását — kimegyek a feleségem sírjára s ott végzem ki magamat.

Miután ezt a vallomást jegyzőkönyvbe vették, a gyilkos férjet letartóztatták és valószínűleg még ma átkísérik az ügyészség börtönébe.

Pörösködő kolozsvári ügyvédek.

Fiskálisok a bíró előtt.

— Saját tudósítónktól. —

A mult héten történt, hogy a kolozsvári telekkönyvi hatóságnál Dávid Ödön vállalkozó Ferencz József-uti házára: árverést tartottak. Ez alkalommal az ingatlant N. J. dr. kolozsvári ügyvéd vette meg 9000 koronáért. Az ügyben érdekelve volt a Kolozsvári Kereskedelmi Bank is, melynek képviselője azonban nem vett részt az árverésen. Kimaradásának állítólag az volt a magyarázata, hogy az árverés megtartásával megbízott közjegyző, — kinél az árverés dolga felől tudakozódott, — azt mondta neki, hogy másnemű elfoglaltsága miatt nem tart árverést. Tényleg, az árverést nem is a közjegyző, hanem a telekkönyvi hatóság egy más kiküldöttje tartotta meg, s az egészen szabályszerűen folyt le. Ámde a Kereskedelmi Bank, — anélkül, hogy képviselője az árverés megtartásáról nem értesült, — nem is vett azon részt, s állítólag e miatt elesett az elárverezett ingatlanon bekebelezett követelésétől, mely a 9000 korona vételárból, más hitelezők elsőbbsége miatt még csak részben sem nyerhetett fedezetet.

Ezért a bank ügyvédje S. G. előterjesztéssel támadta meg a telekkönyvi hatóság eljárását, majd folyomódással élt az elutasító végzés ellen, közben polgári perrel támadta meg az árverési vevőt, s végül, mikor mindennek nem látta eredményét, feljelentette N. J. ügyvédet a kihágási büntetőtörvénykönyvbe ütköző cselekmény miatt, azon a címen, hogy az árverés eredményét az ő megtévesztése után: mesterségesen biztosította, s a

erre irányzott összejátszással jogtalan hasznot szerzett magának. E feljelentéssel a kolozsvári járásbíróóság a mult héten foglalkozott, s miután kihallgatta az árverésnél jelen volt érdekelteket: felmentette a vádlott ügyvédet, ítélete indokolásában nyomatékosan kiemelve, hogy a Kereskedelmi Bank ügyvédje tévedésének előidézésére az mitsem tett, s a Bank esetleges károsodása nem az ő eljárásának következménye.

S. G. azonban nem elégedett meg ezen ítélettel, hanem azt megfeleltette s így az ügy a törvényszék elé került, mely mint felebbeszési bíróság Issekutz Gyula dr. táblabíró elnöklete alatti tanácsban foglalkozott az ügygyel. A törvényszék újból kihallgatta a tanukat s mert vallomásukból megállapíthatónak találta, hogy az árverésnél összejátszás nem történt: helybenhagyta a járásbíróóság felmentő ítéletét.

Érdekes fölmentés.

Kétszáz ezer korona kártérítés.

— Saját tudósítónktól. —

Az elmúlt év december hó 17 én — vasárnap lévén éppen — Brezoiu János a szebenmegyei alcinai lakos, az ünnepnapot méltóan megünnepelelendő, társaival együtt a kocsmába ment, majd pedig a mikor az egyik korcsmáros nem akart már több italt adni nekik, a másik korcsmárosnál Diring Tamásnál tették tiszteletüket. Sokat ittak már akkor a legények, részegek is voltak valamennyire, bizony ez a korcsmáros sem igen akart italt adni nekik; a legények pedig csoda-e, lármázni kezdtek, pálinkát követeltek. Kibobotás lett biz a vége a dolognak, a mely aktusnál Drottelf János a korcsmáros veje volt a cselekvő, ki a lármázó legényeket egymásután dobta ki a korcsma ivóhelyiségéből. A szegény Drottelf János azonban keservesen szenvedett, mert az utcán Brezoiu kirántotta tüszőjéből kését és Drottelfet hátbaszurta. A kés átvágta az áldozatnak oldalbordáját, több erőt és súlyosan megsérté magát a szívet is, úgy hogy Drottelf elszenvedett sérüléseibe néhány óra mulva belehalt. Brezoiu szökni próbált, de a csendőrök megfogták és Nagyszébenbe vitték, hol vizsgálati fogásba vették. A napokban volt ezen ügyben a főtárgyalás, melyet Kemény Gyula dr. kir. törvényszéki elnök vezetett és a melynél szavazó bírák Mihály Dezső és Haupt Frigyes törvényszéki bírák voltak, a vádat Preineszberger Géza alügyész vitte, védő: Fruma János dr. volt, jegyzett Folly Emil aljegyző.

A törvényszék az összes tanuk vallomása alapján a tényállást akként állapította meg, hogy Drottelf János, miután a korcsmából kibobotált volt már a vádlott és társait, még az utcán is nyomukban volt és közülök Brezoiu Jánost a nála levő bunkos bottal több ízben fobesujtotta, úgy, hogy amaz az ütéstől a földre esett; és hogy ez volt az oka annak, a miért vádlott megszurta Drottelfet. A kiderített tényállás alapján a bírói tanács fennforogni látta a jogos védelmet és vádlottat felmentette. Érdekes még megemlíteni, hogy Drottelf özvegye, egy egyszerű paraszt asz-

szony, kártérítés fejében kétszáz ezer koronát kért megtéríteni, de kijelentette, hogy a férjéért egy millió pengő sem sok és csak azért kíván csak ennyit, mert vádolt úgy sem tud ennyit se megfizetni. A felmentő ítéletben a vádhatóság is megnyugodott és ellene csak özvegy Drott-leffné élt felelősséggel.

Egy leány tragédiája.

Szenzációs főtárgyalás Budapesten.

— Távirati jelentés. —

— márc. 2.

Nagy feltűnést keltett a múlt év október hó 24-ikén az a hír, hogy Kapatits Mihály levélhordó táskájából eltűnt egy nagyrétkü ajánlott küldemény. Kapatits az eltűnt csomagot október 23-án reggel vette át a főpostán, hogy azt a Bachruch A. budapesti váci-utcai ékszerész-cégnek kézbesítse. Hiányát másnap vette észre, amikor a csomagot kézbesíteni akarta. A küldeményt a Lachmann & Sohn bécsi cég adta postára. Hat pár, összesen 12.000 koronát érő fülbevaló volt benne.

Miután az elveszett csomag sem a főpostán, sem Kapatits lakásán elő nem került, megtették a bűnvádi feljelentést. A nyomozás teljesítésével megbízott detektívek az elvesztett fülbevalók közül három párt csakhamar megtaláltak. Egy pár a Ferenciek-terén, egy másik a Kecskeméti-utcában volt elzálogosítva, a harmadikat pedig a József-körút 2. szám alatt lévő zálogház becsüse, Rottmann Simon vette meg 1200 koronáért. Rottmann felmutatja az elismervényt is, amely szerint egy Imrédy Pálné nevű asszony adta el. Megállapították, hogy az az Imrédy Pálné, családi nevén Pochner Jolán férjétől elvált nő és az utóbbi időben egy Papp Ferenc nevű egyénnel élt közös háztartásban a József-utca 6. szám alatt, honnan mindketten október 24-én délután Bécsbe utaztak. Nyilvánvaló volt most már, hogy a csomag bűnös uton tűnt el és hogy a bűncselekményben Papp Ferencnek és Imrédy Pálné is része van. Ezt támogatták a bécsi rendőrség által folytatott nyomozás adatai is, amelyek szerint az ott a Witte ékszerésznél és Setreil János ékszerésznél megtalált, egy-egy pár fülbevalót az adott személyleírás után ítélt Papp Ferenc és Imrédy Pálné adták el. Csak az volt most már a kérdés, hogy mi módon jutott az ékszereket tartalmazó csomag ezeknek a birtokába. — Erre a kérdésre Kapatits Annának a főkapitánysághoz intézett levele adta meg a választ. Ennek a levélnek a tartalmát a szerencsétlen leány halálával hitelesítette. Megírása után öngyilkossá lett. Ez a levél kétségtelenül bizonyította, hogy Papp Ferenc, ez a rovott multu szédelő, rabirta Kapatits Annát, hogy atyjának postatáskájából a csomagot elloplja, hogy aztán ily módon pénzhez jutva, együtt szökhessenek Amerikába. A szerelemtől elvakult leány hitelt adott a csábítónak és

október 24-én reggel, mielőtt atyja hazulról elindult, a csomagot elvette és az arra váró Pappnak adta át.

Pappot ezenkívül kettős házasság bűntettével is vádolják. A veszedelmes kalandor, aki már fegyházat ült, Imrédy Pálnéval együtt Amerikába szökött, azonban a bíróság megindította ellene a kiadási eljárást. Pappot letartóztatták, Budapestre szállították és az érdekes bűnpör tárgyalását ma kezdte meg a törvényszék.

A vádlott.

A tárgyaláson dr. Sárkány Lajos bíró elnököl; a védelmet dr. Ledniczky Jenő látja el.

A bíróság mindenekelőtt a vádlottat az általános kérdésekre hallgatta ki. Jellemző, hogy hírlapírónak adja ki magát, jogi írónak, a ki azonban nem a saját neve alatt ír. Jogvégzett ember, az egyetemet Kolozsvárt végezte, előbb zalavár-megyei aljegyző, aztán árvaszéki jegyző volt. Katonai kötelezettségének eleget tett. Sikasztás és lopás miatt büntetve volt két és fél évi fegyházra, a büntetést Nagyenyeden töltötte ki 1893-ban. Ezenkívül Bécsben is körözölevelet bocsátottak ki ellene. Büntette már a főkapitányság is.

Az elnök: Megértette a vádat?

— Igen, de nem érzem magamat bűnösnek.

— Mi a védekezése?

— Én a Kapatits leányát nem ismertem soha.

— No majd bizonyítva lesz, hogy nem csak ismerte, hanem résztvevő a lopott tárgyak értékesítésében is. Hogy jutott az ékszerekhez?

— Én nem láttam ékszereket, csak egy pár fülbevalót Imrédy Pálnéval, a melyet mielőtt Amerikába utazott, nekem adott és én Bécsben elzálogosítottam.

— Bécsben magára ismertek egy másik pár fülbevaló értékesítésénél is.

— Csak a fénykép után, de személyesen bizonyára nem, hiszen én már másnap Imrédy Pálné után utaztam Hamburgba.

— Majd tanuk lesznek, a kik látják, hogy Budapesten is résztvevő az értékesítésben. Mióta ismeri Imrédy Pálnét?

Imrédy Pálné.

— Még Zalaegerszegen ismertem meg aljegyző koromban, onnan a fővárosba jöttem és itt találkoztam Imrédy Pálnéval, a kinek viszonya volt akkor egy Katona nevű bírósági joggyakornokkal. Ekkor már a feleségem elhagyott, folyamatban volt a válópör és én Imrédy Pálnét, a kivel Betternével is ismerkedtem meg és a ki panaszkodott, hogy a családjá üldözi, pártfogásomba vettem. Mindennap eljártam vele és Betternével a Rémi-kávéházba. Ez alkalommal Katona, a ki mindenáron szabadulni akart Imrédy Pálnétól, följelentette őt erkölcstelen üzelmek miatt a rendőrségnél. Betterné meg volt győződve Imrédy Pálné ártatlanságáról, ő magához vette az üldözött asszonyt a Keregesi-ut 70. szám a. és én is abba a házba költöztem. Összebarátkoztunk, e miatt a két

asszony féltékenykedni kezdett, külön vált és később a két asszony-nyal a Fehérlóba költöztem. Betterné elhagyott minket, mire Imrédy Pálnéval Abbáziába utaztam, Fiumében azonban Imrédy Pálné egy képviselővel a faképnél hagyott engem. Visszatértem Betternéhez, a ki megbocsátott és közölte velem, hogy Imrédy Pálné ellenem csalás miatt bűnvádi feljelentést tett. Később Imrédy Pálnéval is találkoztam, a ki kijelentette, hogy azért hagy el, mert nekem multam van. Én tiltakoztam ez ellen, végre ismét csak együtt vettünk fel lakást a Szentkirályi-utcában, a hol mindennapi volt közöttünk a komolyabb összekoccanás. Végre oly skandalumot rögtönzöttünk, hogy kidobtak minket és az Esterházy-utcában vettünk lakást, a hol szerencsésen kihúztuk egy hónapig. A József-utca szeptemberben költözködtünk, mint mostoha testvérek, mert már közöttünk rég nem volt szerelmi viszony, hanem csak a kényszer fűzött hozzá, mert féltem az Imrédy Pálné bosszúállításától.

A nők barátja.

— Itt levelek vannak, a melyekből kitűnik, hogy ön Betternével folytonosan pumpolta és házasságot is ígért neki.

— Ezt nem is tagadom.

— Milyen pénzen utazott ön Abbáziába Imrédy Pálnéval?

— Katonától kapott 3000 korona végkielégítést.

— És ezt elutazták?

— Dehogy, alig 300 forintot, mert nekem szabadjegyem volt és az ő számára is szereztem.

— Tudja, hogy a Kapatits-leány öngyilkos lett, mert apját meglopta és a sir szélén megírta, hogy ön birta rá a lopásra.

— Mindezt hallottam.

— Miért terhelné önt?

— Kérem, az én feladatomban nem lehet a rejtély megoldása. Ez csak pszichikai lehet és jogi szempontból súlylál nem bírhat. De tény, hogy nem utazom a saját nevem alatt, ha tartani kell a letartóztatástól.

— No, no, ön nem tudta, hogy Kapatits Anna már leleplezte magát.

— Ismételtelen kijelentem, hogy nem is ismertem Kapatits Annát.

— Ön egész életét, egzisztenciáját a gyöngye nők hiszékenységre alapítja. Ez összevág a maga pörével. Magát kettős házassággal is vádolják. Nős ember letéve Betternével házasság ígéretével pénzt csalt ki, azután megszökök Imrédy Pálnéval és Bécsbe rendeli Betternével, mert szüksége van rá az ékszerek értékesítésénél, mikor pedig ez megtörtént, tovább szökök Imrédy Pálnéval.

— Kérem, fordítsuk meg a dolgot. Hátha én vagyok ezeknek a nőknek az áldozata? Egy fegyházviselt embernek, a ki nem kap rendszeres foglalkozást, mert mindenütt ráismernek, meg van pecsételve a sorsa. Betterné ismert, tudta, hogy nem szeretem, nem veszem el soha és így hiába költi rám a pénzt.

— No majd azok a levelek, a melyeket Betternéhez írt, mást bizonyítanak. Most feleljen miért adta magának Imrédy Pálné az egy pár fülbevalót?

— Mert tudta, hogy szükségem van rá.

— Mikor találkozott vele Bécsben?

— Betternével?

— Nem, Imrédy Pálnéval. Ne keverje úgy össze a hölgyeket. Lát-szik, hogy egyszerre tizenöt nőt is bolondított.

— Talán azok bolondítottak engem. Hiszen elég szép vagyok. Remek alakom, szép arcom és szakállam van. Nemde?

— Feleljen a kérdésekre és ne viselkedjen ilyen kihívóan.

— Amint az ur parancsolja. De a lélektani motívumok...

— Ne mindig a lélektani motívumokról beszéljen, hanem a tényekről. Miért volt szüksége pénzre?

— Mert országos sajtóirodát akartam létesíteni. Erről tudott Betterné is, a ki feljött hozzám Bécsbe, de még aznap visszautazott, mert az iroda létesítéséhez nem volt protekció. Én aztán Imrédy Pálnéval utaztam Brémába.

— Adaiok vannak, hogy önök együtt utaztak el.

— Ezek nagyon rossz adatok, mert Imrédy Pálné más nővel utazott el.

— Mennyit kapott az ékszerért?

— 350 forintot, azt hiszem. Betterné vitte be a zálogházba.

— És ezzel az összeggel utazott tovább?

— Igen.

— No lássa, mégis mikor letartóztatták a serburgi rendőrségnél a maga zsebében még mindig 6000 koronát találtak.

— Nem, hanem tessék megkérdezni újra, mert feltételezem, van benne annyi igazságérzet, hogy nem állít valótlanosságot.

Az apa.

Ezután Kapatits Mihály levélhordó kihallgatására került a sor, a ki elmondja, hogy nem is ismerte Papp Ferencet, arról sem tudott, hogy ez elcsábította szegény leányát, a ki az értékes csomagot bizonyára akkor vette ki a táskából, mikor ők — vasárnap délelőtt lévén — a templomba mentek. Hogy aztán az ékszer Pappnak adta át, azt csak másnap az öngyilkossá lett leányának a leveléből tudta meg.

Az elnök: Kívánja a vádlott megbüntetését?

Kapatits: Igen. Tönkretette a családomat, tönkretett engemet is, aki 32 éven át becsületesen szolgáltam.

A többi tanuk.

Utána özvegy Stetter Károlynét hallgatta ki a bíróság. Előadja, hogy Bécsben ismerkedett meg Papp Ferencel. Kapott tőle levelet, melyben kéri, hogy utazzon fel Bécsbe, igen fontos közleni valója van. Felutazott, a vasúti állomáson várta őt Papp Ferenc. Igen jól nézett ki és jókedvvel üdvözölte. Együtt mentek szállodába, ahol Papp átadott neki egy pár bosztont, avval a kéréssel, hogy zálogosítsa el.

— Kérdezte Paptól, kié a boszton?

— Igen, azt mondta, hogy Imrédy Pálnéé.

— Nem kérdezte, hol van Imrédy Pálné?

— Igen, Papp azt mondta Budapestben.

— Elzálogosította a bosztonokat?

— Igen.

— Mennyit kapott?

— 680 koronát.

— Ígért tanunak Papp házasságot?

A tanu zavarba jön, és végre az elnök faggatására bevallja, hogy igen. Elvállik feleségétől, aztán őt veszi el.

— Melyik feleségétől, mert Pappnak két törvényes felesége volt?

— Én csak egyet ismertem, erre gondoltam.

A tanu megesketése után felol-

vassák a bécsi rendőrség jelentését, mely szerint Pap Ferenc október 24-én este érkezett Bécsbe, a honnan 27-én utazott el nagy csomagokkal.

Bremen-Havonban szálltak hajóra. Itt már nem tudták őket elfogni, mert mire az elfogatási rendelet odaérkezett, a hajó már elindult. Cherbourgban volt a megállóhely, ott fogták el.

A következő tanu Babes János Jakab, a svájci biztosító társaság főügynöke, kinek vallomása szerint a társaság kára 10719 korona, mert az értéktárgyak a társaságnál voltak biztosítva és így nekik kellett őket kiváltani. Kéri a vádlottak megbüntetését és a költségek megtérítését.

A kihallgatott zálogházi becsüsök Pappban felismerik azt a fiatal embert, a ki a bosztonokat elzálogosította.

A tárgyalás vége.

Ezzel a tanukihallgatás végét ért. Ügyész és védő előterjesztik kéréseiket és a tárgyalás elhalasztását kérik a bizonyítás kiegészítése végett. A bíróság e kérést elutasítja.

Az ügyész vádbeszédében bebizonyítottak látja a lopást, súlyos büntetést kér a vádlottira, kinek egész élete csupa szélhámosság.

Ledniczky dr. védő a vádlott felmentését kéri, mert nem látja bebizonyítottak a büntetést.

A királyi törvényszék ítéletét holnap délután 12 órakor hirdeti ki.

Kassaiáradak.

Bolondgombák a színpadon.

Ötletek tultengése.

— március 1.

Az operettek és bohózatokban megengedhető, hogy a színész helyi-közzel a maga ötleteit is elszózza.

Olaszországban különösen divatos ez a szokás, ott a közönség soraiból is fel-fel hangzik egy-egy szellemes közbeszólás, amire aztán a színész vissza szokott vágni. Ha a színész beleszól, akkor kifütyölik, de hasonló sors éri a publikum sorából közbekiáltót is, ha esetlen ötlettel zavarja meg az előadást. Nálunk csak a színészek szoktak olykor szellemeskedni a maguk szakállára.

A jeles aktorok tudvalevőleg csak műszakállt viselnek, azért sok esetben az ötletük is nagyon mesterkelt, hogy úgy mondjuk tultengésben szenved.

A kolozsvári Nemzeti Színházban Kassai Károly komikus, bonvivan, baritonista szerelmes, síheder, jellem stb. színész nagy előszeretettel, ugyszólván szenvedélylyel űzi a rögtönzés sportját. A legjobb akarattal sem mondhatjuk, hogy ezek az ötletek nagyban szellemesek, bár a „vak tyúk is talál szemet” közmondás Kassai vállalkozásaira is vonatkozik.

Különösen a János vitéz francia király szerepében sziporkázik Kassai az ő nála is szokatlan módon. A darabban, mely tegnap már tizedszer került Kolozsvárott színre, hülye karikatúrát csinál a francia királyból, de Kassai valóságos örület farag belőle.

Először egy kutyát akaszt a nyakába és János vitézt „kutyágyapju rendjellel” tünteti ki, amivel Kassai valószínűleg az aranyapjas rendet akarja kifigurázni. Máskor „szardíniás skatulya rendjellel”, tegnap pedig „patogatott kukorica rendjellel” tüntette ki a hős János huszárt. Legközelebb alkalmasint egy szemetes lapátot, majd egy köpöládát, végre egy gyanus kinézésű edényt fog a nyakába akasztani, hogy kitüntesse vele a darab hőseit. Amikor a trónon alszik álmában a következő „helyi ötletekkel” traktálja a szerény közönséget.

Egyik este:

— Halló . . . Kibeszél . . . Itt a francia király . . . Ön azt mondja, hogy villamos vonat lesz Kolozsvárott? . . . Csak lesse a lyukon . . .

Másik este:

— Pincér . . . fizetek . . . volt egy rostélyosom . . . két deci . . . 39 . . . a többi a magáé . . .

Ezt is mondta:

— Pagát . . . ultimo . . . kaszsa . . . recontra . . . Fedák Sári . . .

A Huszárvérben, a Postás fiu és hugában, a Saharai konzulban hasonló izléstelenségeket követ el Kassai, de minden bohózatban és operetben orgiákat ül Kassai a saját külön ötleteivel.

Az igazságnak megfelelőleg konstatáltuk a színházban, hogy még a karzatnak sem tetszettek ezek az erőszakos rökönzések, de ez nem rántja vissza Kassait attól, hogy tovább ne sziporkázzék.

Váljék egészségére!

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

A kihallgatások a királynál.

Budapest, márc. 2. (Saj. tud.)

A „Budapesti Tudósító” jelenti, hogy a király legközelebb igen sok politikust fog meghallgatni az országgyűlés különböző pártjaiból. A meghívandó politikusok névsora a következő:

a függetlenségi pártból: Apponyi Albert grófot, Justh Gyulát, Thaly Kálmánt és Tóth Jánost;

az új pártból: Bánffy Dezső bárót;

a néppártból: Rakovszky Istvánt és Zichy Nándor grófot; a disszidensek közül: Darányi Ignácot;

a horvát képviselők részéről: Tomasich Miklóst;

a szahadelvűpárt részéről: Dániel Ernő bárót, Hódossy Imrét, Láng Lajost, Zselénszky Róbert grófot és Csáky Albin grófot fogják a király elé hívni.

A kihallgatások Bécsben lesznek és szombaton fognak kezdődni. Ez alkalommal a király elé járulnak: Csáky Albin gr., Justh Gyula, a két Haz elnökei, Hódossy Imre. Miután azonban Hódossy betegen fekszik, valószínűleg Láng Lajos jelenik meg Ő Felsege előtt. A következő kihallgatás kedden lesz.

A függetlenségi pártban.

Budapest, március 2. (Saj. tud.)

A függetlenségi pártba a tömeges kihallgatások hírért Sztarmár Mór hozta. Nagy felitűnéssel tárgyalták azt, valamint azt a tudósítást, hogy a néppártból csupán Rakovszky Istvánt és Zichy Nándort rendelték kihallgatásra s nem Zichy Aladár grófot, a néppárt elnökét. Azt hiszik, hogy a pártnak csupán vezetőit, nem pedig elnökét hívták meg.

Kossuth Ferencz nyilatkozata.

Budapest, március 2. (Saját tud.)

Kossuth Ferencz ma a Budapest lapnak egyik munkatársa előtt a következőképp nyilatkozott: „A tömeges meghívás meglepetést keltett, de tőle fordulatot nem várok. A meghívott ellenzéki államférfiak nem mondhatnak egyebet, mint amit én már a Felsőég elé terjesztettem.

A kolozsvári egyetemi ifjuság küldöttsége Budapesten.

Budapest, márc. 2. (Saját tud.)

A kolozsvári egyetemi ifjuság hatagú küldöttsége ma Budapesten járt és meghívta Kossuth Ferencet, Bánffy Dezső bárót, Zichy Aladár grófot, Batthányi Tivadar grófot, Hock Jánost és Ballagi Aladárt a Kolozsvárott március 20-án tartandó Kossuth-serleg felavatási ünnepélyére. Mindannyian igen szívesen fogadták a küldöttséget és megígérték, hogy részt fognak venni az ünnepélyeken.

NAPLO.

— Hírek. —

Földes szökése.

— Saját tudósítónktól. —

Mult számunkban kimerítő tudósítást közöltünk arról, hogy Földes János kolozsvári betonépítési, cement és aszfalt vállalkozó, miután anyagilag teljesea tönkrejutott, saját értesítése szerint a csőd elől Amerikába szökött. A közleményben már azt is említettük, hogy Földes családja napokkal ezelőtt szintén elűnt a városból. Tudósítónk tegnap fentjárt a törvényszéken, hogy megtudja vajjon a bíróság elrendelte-e már a csődnyitást? A törvényszék a csődöt még nem nyitotta meg Földes ellen, ehelyett a megszökött vállalkozó hitvese levélben arról értesítette a bíróságot, hogy ő is elhagyja a várost, amiért mellékelten beküldte lakásának kulcsait. A dolgot magyarázata az, hogy Földes összes ingóságait a hitelezők már hónapokkal ezelőtt többszörösen felülfoglalták s így azok bírói zár alatt vannak.

Földesné a törvénynek megfelelőleg járt el, amikor távozása előtt beküldte lakásának kulcsait, csupán abba tévedett, hogy a kulcsokat a törvényszékhez küldte, holott a járásbíróhoz kellett volna kézbesítenie. A törvényszék a kulcsokat átutalja a városi járásbíróhoz, a hol az árverésig az ingóságok felügyeletével egy gondnokot biznak meg. Földesné a levélben nem írta meg, hogy gyermekeivel hová utazik, nem valószínűtlen, miszerint gyermekeivel együtt férje után megy Amerikába. A csődbe jutott nagyvállalkozó ellen szökése miatt a hatóság még nem rendelte el köröz-

tesését, mert ez ideig nem derült ki oly cselekmény, amely Földes üldözését szükségessé teszi. A hitelezők, akiket Földes érzékenyen megkárosított, közelebb értekezni fognak aziránt, hogy legalább pénzök kis részét vissza nyerhetik-e? A hitelezők, közöttük a főderkelt brassyói cement gyár és a három kolozsvári penzintézet — valószínűleg kezerően fognak csalódni, mert — mint mult számunkban említettük is — 50—60 ezer korona passzívával szemben Földes semmi aktívát sem hagyott hátra. Az eset különben nagy feltűnést keltett, bár a vállathoz közelebb állók sejtették, hogy Földes anyagi bukás előtt áll, mindazonáltal sajnálják a törekvő vállalkozót, aki állítólag igen szorgalmas ember volt s csupán elemi csapások okozták tönkrejutását.

* Tutsek Sándor — képviselőjelölt. Lukács László pénzügyminisztert tudvalevőleg két helyt választották képviselővé: Győrött és Körmöcbányán. — A miniszter — mint most írják, — a győri mandátumot tartja meg, s a körmöcbányairól lemond, a hol ennek folytán új választás lesz. Ugy értesülünk, hogy a szövetkezett ellenzék hivatalos jelöltje: Tutsek Sándor dr. lesz.

* Tömeges sajtóperek. A kolozsvári kir. törvényszék vizsgálóbíró-ságánál most nyakig usznak sajtóperekben. Majdnem minden kolozsvári ujság kifogott egy-két szolid sajtópert. Különösen Bácsi Gyula mérai református pap hadakozik nagyon a kolozsvári lapokkal. Az agilis lelkész tudvalevőleg azzal vádolták a lapok, hogy a választás alatt izgatott. Bácsi valószínűleg a bíróság előtt az ellenkezőt akarja bebizonyítani s ezért a Napló, Kolozsvári Friss Ujság, Nemzeti Hírlap és a Szabadság ellen, mely lapok viselt dolgaival foglalkoztak, sajtópert indított. Ezenkívül más ügyből kifolyólag a többi lapokat is pörlik egyes érzékeny lelkek, kik között egy-két komikus panaszos is van.

x Elveszett egy kilencs köves aranya foglalt gyémánt gyűrű, kéretik annak becsületes megtalálója a kiadóhivatalba behozni, hol illő jutalomba részesül.

* Apró balesetek. A kolozsvári mentő-állomásról nyert értesülésünk szerint tegnap tíz esetben nyújtottak apróbb baleseteknél segélyt a mentők. Az esetek között van ájulás, görcs, kisebb vágás, rézségesség stb. Hétköznapiakon ritkán esik meg, hogy ily nagy számban legyenek kénytelenek segélyt nyújtani a mentők.

Törvényszéki főtárgyalások. A kolozsvári kir. törvényszék büntető tanácsa tegnap délelőtt több ügyben hozott ítéletet. Kisebbs-nagyobb bünesetek miatt kerültek a vádlottak a törvény sorompói elé. A tárgyaláson Bodor László elnökölt, szavazó bírák Csizsér Károly és Kócsy Andor kir. törvényszéki bírák voltak, míg a vádat Szöllösy Jenő kir. alügyész képviselte.

Egy csősz, a ki lövöldöz. Boros Mihály, Bánffyhyrad határának egyik csősze a mult év november havában észrevette, hogy két parasztleány, névszerint Bogdán András és testvére János a szőlők között járkálnak. Utánuk siet, elfogja őket és avval gyanusítja, hogy szö-

lőt loptak. Bár a legények hangsúlyozták, hogy nem nyultak a szőlőhöz, a nemes csósz kabátjukat és csizmájukat kérte tőlük zálogba. — Miután a legények a csószne ezen követelését teljesíteni nem akarták, Boros előrántotta revolverét és Bogdán András lábának irányítva, lelőtte egyik lábujját és oly sebet okozott, mely 2 hónap alatti gyógyult be. A lefolytatott tárgyaláson az összes tanuk ellene vallottak és ezért a törvényszék hat hónapi fogháza ítélté és kötelezte a perben felmerült költségek megfizetésére. A védő felebbezett az ítélet ellen.

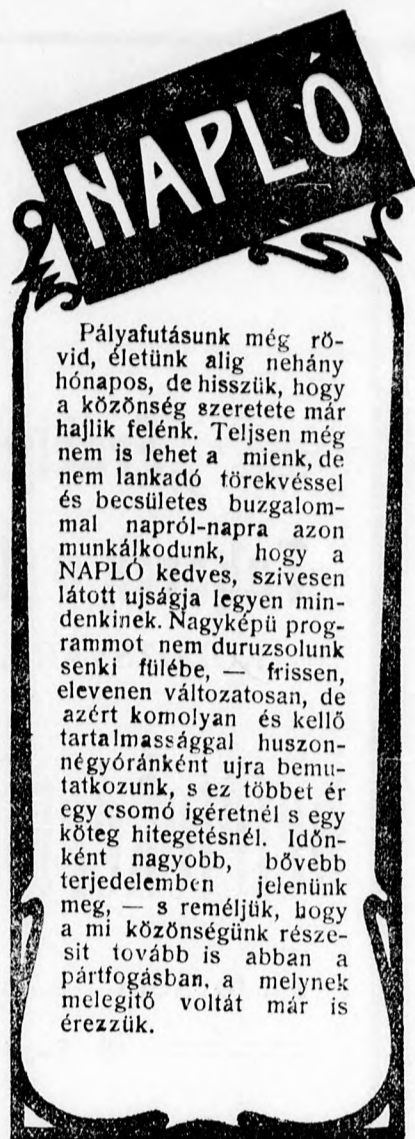
Baromfi tolvajok Tavaly áprilisi havában történt, hogy két mérész és ifju legény, *Kosztán Pável* és *Balázs József* elstáhtak a Fellegvárra. Amint a szűk utakból kiértek, egy házkerítésen belül a libák egész hadseregét látták őrizetlenül. Se szó, se beszéd, nekiindultak, átmásztak a kerítésen és *Murvay Jánosné* nemsokára 6 szép libával lett szegényebb. A váratlan ért kiváló eredmény további működésre serkentette *Kosztánt* és *Balázst*, a kik így még meglopták *Pap Sándorné* és *Holász Gézáné* majorságát is. A lopott baromfiakat *Wursner Zsófikánál* helyezték el. Másnap *Wursner* a piacon elakarta adni a lopott jószágokat, de a károsultak meglesték és átadták a rendőrnök. Ma ültek törvény fölöttük. *Balázs* *Balázs Józsefet* egy évi börtönrre ítélté a bíróság, míg *Kosztán Pável* 10 hónapi fogházbüntetésben részesült; *Wursner Zsófi*ka orgazdaság miatt 7 havi fogházra lett ítéve. Felebbeztek.

Zárt tárgyalások. Néhány jelentéktelen ügy után hétszeméremelleni ügyet tárgyaltak. Ezek azonban zárt ajtók mellett lettek tárgyalva és így tudósítást erről nem közölhetünk.

SZINHÁZ

Színházi műsor:

Péntek: A dolovai nábob leánya (b. 136. sz.)
Szombat: Uj betanulással: Rosenkranz és Gildenstein (b. 137. sz.)
Vasárnap d. u.: Pirus bugyellár.
Vasárnap este: János vitéz (b. 138. sz.)

Pályafutásunk még rövid, életünk alig néhány hónapos, de hisszük, hogy a közönség szeretete már hajlik felénk. Teljesen még nem is lehet a mienk, de nem lankadó törekvéssel és becsületes buzgalommal napról-napra azon munkálkodunk, hogy a NAPLO kedves, szívesen látott újságja legyen mindenkinek. Nagykepi programot nem duruzsolunk senki fölébe, — frissen, elevenen változtatunk, de azért komolyan és kellő tartalmassággal huszon-négyóránként újra bemutatkozunk, s ez többet ér egy csomó ígretnél s egy köteg hitegetésnél. Időnként nagyobb, bővebb terjedelemben jelenünk meg, — s reméljük, hogy a mi közönségünk részeseit tovább is abban a pártfogásban, a melynek melegeit voltát már is érezzük.

A NAPLO

előfizetési ára helyben és vidéken:

Egy évre 24 korona
Fél évre 12 korona
Negyedévre 6 korona
Egy órá 2 korona
Egyes szám ára 8 fillér
Vidéken 10 fillér

REGÉNY.

Jgélet.

— Regény. —

Irta: Elzéar Pierre. 38

Roger mindenáron beszélni akart Boismarinnal, ki későn érkezett.
— Kissé megvárakoztattalak, mentegetődzött leánya felé fordulva, de fontos üzleti ügy tartott vissza.

Roger ezalatt felemelkedett és komoly arccal kezdett beszélni:

— Uram, fontos közlendőm van. Kicsit elhamarkodva teszem, de bocsásson meg, csak nem rég érkeztem vissza Francia országba, nem szoktam bele az itteni viszonyokba. Nagyon boldog és büszke lennék, ha nekem adná Clotildot, ki maga is felbátorított e lépésre.

Mély csend után így felelt az öreg:

— Kicsit gyorsan jött az egész. Clotild az élető elem házamban, reméltem, hogy magamnál tarthatom egy ideig. De meghatott nyíltsága, én is hasonlóval felelek. Nem teszek semmit Clotild akarata ellen, ha ő úgy akarja, én beleegyezem.

— Köszönöm apám. Kezet csókolt apjának, kinek könnyel teltek meg szemei.

— De, mondá Boismarin, hiszen úgy teszek mintha hoinap akarnátok megesküdni.

— Oh, nem holnap, csak három hét múlva, nyugtatta meg leánya. Ugy-e Roger?

— Uram, mondá Roger, köszönöm bizalmát és remélem bebizonyíthatom, hogy nem érdemtelenre pazarolta.

— Na, ezt nem hittem volna, elmékedett Peyrel. Azt hittem, hogy szegény feleségembe szerelmes.

XXII.

Elmenetelnél azután elkísérte Peyrel Rogert és nem állhatta meg, hogy meg ne kérdezze mit fog nevével csinálni,

— Már beadtam kérvényemet, hogy változtassák meg nevemet. Ön pedig meg fogja ugy-e őrizni titkomat?

— Oh! reám számíthat én hallgatók, felelte Peyrel.

Roger hazatért, izgatottan tépte föl a csomagot, kiszedte belőle öt hat füzetet, a legrégebb napló esküvője előtt egy évről van keltezve. Így kezdődött:

„Istenem mily furcsa ember Boismarin és a háza is milyen különös. A zárdában azt hittük, most kezdődik a szabadság, itt pedig még jobban el vagyunk zárva. Clotild türelmesen viseli sorsát, én alig bírom elviselni. Mikor megérkeztünk, bevezetett szobánkba, mely olyan mint egy kápolna tele szentképekkel.“

— Ez a szobátok kis leányok,

Duvalné majd beavat a háziszokásokba.

„Duvalné jó asszony alhatunk a mennyit akarunk, ez az egész külvilág a zárdai és a mostani élet között. Alig járunk ki, legfőljebb kétszer hetenkint.“

„Kijelentem, hogy unatkozom és nem bírok oly angyali türelemmel himezni, tenni-venni mint Clotild. Clotild csillapít, kényeztet, hogy csillapítson. De hát nem azért jöttem a világra, hogy így éljek. Istenem már tizenkilenc éves vagyok!“

Más dátum.

„Nem unatkozom már, de lázban égek én és Clotild. Boismarin kitől mind jobban félek, egy vallásos lapot járat. Ezt a látszólag ártatlan füzeteket mindenütt heverni hagyja. De van ám benne egy rész, mely a világiak a közönséget érdeklő regényeket és szindarabokat tárgyalja, huh micsoda megbotránkozással. Persze meg szereztük azt a regényt, a melyet legjobban szidtak. Nehezen ment, de meg van már. Azóta, ha Duvalné nincs a szobában, életünk csupa regény, dráma, vigjáték, utleírás. Csak úgy fő tőle a fejem.“

„Most látom mily keveset tanultunk a zárdában, oly ostobák voltunk mikor kijöttünk onnét, mint a libák.“

(Folytatjuk)

Főszerkesztő: Várady Aurél dr.
Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.
Kiadó „Napló“ hirlapkiadó-vállalat

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyujt értékpapirokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközli.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

Alapítva 1845. évben.

cs. és kir.
udvari
szállító.

Neumann M.

férfi- és fiu-ruhák áruháza

Mátyás király-
tér 14. szám. **Kolozsvár** Mátyás király-
tér 14. szám.

Az áruháznak osztályai:

I. Ruhák méret után	VI. Kész sport ruhák,
(turista, vadász, lo-
vágó, tennis, kerék-
pár stb.)
II. Kész férfi-ruhák	VII. Kész turista gal-
lérok
III. Kész fiu-ruhák	VIII. Liberia ruhák.
IV. Kész leány-ruhák	
V. Kész felöltők	

Csakis jó minőségű kelmékből, nagy választékban
olcsó, határozott árak.

Fiókraktárak Magyarország minden nagyobb városában.

Telefon-szám 431.

AZ

„Erdélyi Általános
Takarékos és Hitelszövetkezet”

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Ujhelyi M. és Társa

könyvnyomdája
Kolozsvár,
Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyom-
tatványok a legújabb és legdisze-
sebb kiállításban jutányos árakon

Vidéki megrendelések pontosan
teljesítetnek

Telefon szám 379.

Első kézhől, a gyárban vásárol! Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató
és a hangfokozó gerenda fejtalálója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Ajánlja saját gyárban készült, általánosan elis-
mert különleges (specialitás) fa-, réz-, fuvó- és
vonós hangszereit, czimbalmókat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedűk 3-, 4-, 5-
6- forinttól fel-
ebb, a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda

mely által bármely hegedű vagy
gordonka sokkal jobb, erősebb és
lágyabb hangot nyer (biztos si-
ker), hegedűbe javítással 4- ir.

Harmonikák, legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangok-
kal, 2-50, 3-, 4-, 5- forinttól feljebb.
Különleges aczéhangú hangversenyharmonikák, saját minták.

Zenekarok teljes
felszerelése előnyös fel-
tétel mellett, jutányos
árban, elismert jó mi-
nőség, a hadsereg és a
legtöbb katonai zene-
karoknak szállítója
vagyok.

Javítások az ősz-
hangszereken, különle-
ges szakzerű pontossá-
ggal, jutányos árban
eszközöltenek.

Kezesség minden
egyed hangszereken.

Kivitel nagyban és kicsinyben!
Árjegyzék minden hangszerről kívánatra ingyen és bérmentve küldetük.

